

**TYÖ- JA TASA-
ARVOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ
11/2002 vp**

Hallituksen esitys 89. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän maatalousalan työturvallisuutta ja -terveyttä koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 27 päivänä marraskuuta 2002 lähettänyt työ- ja tasa-arvoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 89. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän maatalousalan työturvallisuutta ja -terveyttä koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 250/2002 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Liisa Saastamoinen, työministeriö
- kehityspäällikkö Markus Pyykkönen, sosiaali- ja terveysministeriö
- jaostopäällikkö Ilpo Mattila, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry
- työsuojelusihteeri Pirkko Heikura, Puu- ja erityisalojen liitto
- lainopillinen asiamies Risto Tuominen, Suomen Yrittäjät.

HALLITUKSEN ESITYS

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleiskokous, Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi vuonna 2001 maatalousalan työturvallisuutta ja -terveyttä koskevan yleissopimuksen sekä siihen liittyvän suosituksen. Niiden tarkoituksena on maatalouden työpaikkojen turvallisuuden tason varmistaminen sellaiseksi, ettei työntekijöiden terveys tai turvallisuus vaarannu missään työn tekemisen vaiheessa. Yleissopimuksen keskeisen sisällön muodostaa jäsenvaltioille asetettu velvoite maatalousalan työturvallisuutta ja -ter-

veyttä koskevan kansallisen toimintaohjelman laatimisesta ja sen toteuttamiskeinojen kirjaamisesta kansallisiin lakeihin. Lisäksi siinä on määryksiä työnantajan velvollisuuksista ja vastuusta työpaikan turvallisuuden suhteen, työntekijöiden oikeudesta saada tietoa ja tulla kuulluiksi, nuorten työntekijöiden vähimmäisiästä, nais-työntekijöiden sekä tilapäisten ja kausityöntekijöiden suojelemisesta sekä työntekijöiden sosiaaliturvasta ja työajasta. Sopimuksessa on myös määräyksiä koneiden ja laitteiden turvalli-

suudesta, tavaroiden käsittelystä ja kuljetuksista, kemikaalien ja eläinten käsittelystä sekä biologisilta riskeiltä suojautumisesta, rakentamisesta sekä työntekijöille tarkoitetuista sosiaaliloista ja majoituksesta.

Yleissopimusta täydentää suositus, jonka tavoitteisiin kuuluu yleissopimuksen tasoisen suojan ulottaminen itsenäisiin, omaa työtään tekeviin maatalousyrittäjiin.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi yleissopimuksen ja lain yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten

voimaansaattamisesta. Suositus saatetaan eduskunnan tietoon otettavaksi huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä. Suomen lainsäädäntö vastaa yleissopimuksen vaatimuksia, eikä sen hyväksyminen edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan. Voimaantulosta ehdotetaan säädettäväksi tasavallan presidentin asetuksella.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Valiokunta toteaa, että maatalousalan työturvallisuutta ja -terveyttä koskeva yleissopimus ja siihen liittyvä suositus ovat maataloudessa työskentelevien turvallisuuden ja terveyden kannalta merkittäviä. Esityksen perustelujen mukaan maatalous on rakennus- ja kaivostyön sekä kalastuksen ohella yksi riskialtimpia toimialoja maailmassa. ILO:n arvioiden mukaan vuosittain kirjatuihin 1,2 miljoonasta työtapaturmasta puolet tapahtuu maatalouden piirissä. Myös Suomessa maatalous on yksi vaarallisimmista toimialoista.

Suomessa työsuojelulainsäädäntö kattaa maatalouden piirissä työsuhteessa tehdyn työn yleissopimuksen vaatimusten mukaisesti. Maatalouden tilakoot ovat pieniä ja vain harvoilla tiloilla käytetään ulkopuolista työvoimaa. Viime vuosina tilakoon kasvun myötä myös palkatun työvoiman käyttö on kuitenkin lisääntynyt.

Maataloudessa tapahtuu edelleen paljon työtapaturmia, ja alalla toimivilla esiintyy yleisesti ammattitauteja. Erityisen tärkeää on nuorten

työntekijöiden turvallisuudesta huolehtiminen. Sopimus velvoittaa työnantajan antamaan opastusta ja valvomaan, ettei nuorta työntekijää käytetä työhön, joka voi aiheuttaa erityisen tapaturman vaaran tai terveyshaitan. Maataloudessa työskennellään usein kausiluontoisesti ja käytetään tilapäisiä työntekijöitä. On tärkeää, että tilapäis- ja kausityöntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun tasoa parannetaan. Tärkeää on myös huolehtia siitä, että koneita ja työvälineitä käytetään oikein ja että ne huolletaan ajallaan ja annettujen ohjeiden mukaisesti niin, että niiden toimintavarmuus säilyy.

Sopimuksen noudattaminen vaatii viranomaisilta entistä enemmän ja perusteellisempaa valvontaa. Valiokunta korostaa, että valtiovallan tehtävänä on huolehtia, että työsuojeluviranomaisilla on riittävästi resursseja valvoa myös pienten työpaikkojen työturvallisuus- ja -terveystasoa.

Esityksen perustelujen mukaan yleissopimusta täydentävä suositus saatetaan eduskunnan tietoon otettavaksi huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä sikäli kuin se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Valiokunta ehdottaa suositusta koskevan ponnin muutettavaksi perusteluissa esitetyn mukaiseksi. Samalla valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 2 §:ään tehtäväksi lakitekni- sen tarkistuksen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työ- ja tasa-arvo-asiainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy Genevessä pidetyssä (poist.) Kansainvälisessä työkonferenssissa 21 päivänä kesäkuuta 2001 hyväksytyt Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 184, joka koskee maatalousalan työturvallisuutta ja -terveyttä, ja

että (poist.) Genevessä pidetyssä (poist.) Kansainvälisessä työkonferenssissa 21 päivänä kesäkuuta 2001 hyväksytty Kansainvälisen työjärjestön suo-

situs nro 192, joka koskee maatalousalan työturvallisuutta ja -terveyttä, otetaan huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä sikäli kuin se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista, sekä

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 2 § muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus).

Valiokunnan muutosehdotus

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd
jäsen. Tuula Haatainen /sd
Pertti Hemmilä /kok
Leea Hiltunen /kd
Anne Holmlund /kok
Kyösti Karjula /kesk
Esa Lahtela /sd

Pertti Mäki-Hakola /kok
Håkan Nordman /r
Pirkko Peltomo /sd
Tero Rönni /sd
Osmo Soininvaara /vihr (osittain)
Jaana Ylä-Mononen /kesk
vjäs. Matti Kangas /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.